

Előfizetési árak:

Egy évre 4 forint.
Fél évre 2 forint.
Negyed évre 1 forint.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU HETI KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 18 helyre van beosztva. Egy hely ára bélyegdíj nélkül 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.

Nyilttér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr. Bermentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen minden szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Egyes szám ára 8 krajcár.

Előfizetési felhívás

SZENTESI LAP

1887. évi
XVII. ÉVFOLYAMÁNAK
negyedik negyedére.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése mult hó végével lejárt, fölkerjük az előfizetések mielőbbi megújítására, nehogy a lap pontos s étküldésében fönakadás történjék.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 forint
Félévre 2 .
Negyedévre 1 .

A SZENTESI LAP.
kiadóhivatala.

A mi álláspontunk.

Vasutunk tovább építése és ehhez való hozzájárulásunk fogja képezni Szentésnek legközelebb egyik fontosabb kérdését.

Irtuk már, hogy gróf Bethlen Márkus engedélyt kapott a szentes—hódmezővásárhely—makói másodrendű vasut építésének előmunkálatára. A gróf bejárta az egész vonalat, értekezett az érdekelt megyék és városok főbb embereivel, tájékozta magát az ezen vasut építése iránti hangulatról. És most már hozzá is kezdett a vasut építéséhez szükséges legfőbb factor előállításához, a pénz előteremtéséhez.

A nemes gróf részvényekre akarja ezt a vasutat kiépíteni, s e célból már megkereste Csanád- és Csongrádmegyét, Makót, Szentést és Hódmezővásárhelyt, hogy egy meghatározott összeggel hajlandók-e a vasulhoz hozzájárulni, úgy, hogy ezen összeg erejéig a két megye és érdekelt városok — a közbeneső uradalmak tulajdonosaival együtt részvényeket kapnának, tehát részarányos tulajdonosai lennének a vasutnak.

Minket egyelőre csak Csongrádmegye és Szentés hozzájárulásának kérdése érdekel, s egyáltalában az, hogy Szentés hozzájárul-e ezen vasut létesítéséhez?

Bethlen gróf megkereste a várost, hogy járuljon az építéshez 50 ezer frttal, olyan összegig terjedő törzsrészvény fejében.

Az a kérdés, hogy megadja-e ezt Szentés?

Mi, bár beismerjük, hogy az egész érdekeltségben Szentésnek legnagyobb érdeke, hogy megfelelő vonalirány mellett beköttesék vasutunk Vásárhelyig s innen esetleg Makóig, s hisszük azt is, hogy ezen vasut építése kifizeti magát s így nem kidobott, hanem csak előlegezett pénz lenne az az ötvenezer frt egy

oly nagy érdekre, melyre áldozni méltó, sőt kell egy városnak: de mindamellett is kijelentjük, hogy Szentés nem adhatja meg a kívánt 50 ezer frtot.

Mi kiépítettük a vasutunkat, az államot kivéve, minden más, idegen, de érdekelt felek segítségével nélkül; pedig reflectálhattunk volna Kunszentmárton városa, Jásznagykunszolnok-megye és a tenyő—kunszentmártoni vasut társulat támogatására; de mert tudtuk, hogy mily kin így csak egy pár ezer frtot is összehozni, elejtettünk minden kéregetést és kiépítettük a vasutat önerőnközl, s midőn ezzel elmentünk áldozatkészségünk és hozzájárulásunk legvégső határáig: tőlünk további áldozatot nem kívánhat-senki.

Szentés helyett azonban elő kell most állni Csongrádmegyének.

Mi nem vettük igénybe a vasut építésénél Csongrádmegye támogatását se; de azon határozott fenntartással, hogy a szentesi vasutnak tovább építése esetén Csongrádmegyére fognak reflectálni.

Az idő elérkezett, s azt az összeget, mit a nemes gróf Szentéstől Vásárhelyig igényelhet, Csongrádmegye fedezze, természetes, hogy mi itt nem érintjük Szegvár, Mindszent és Derekegyháza hozzájárulási kérdését.

Álláspontunk tehát az, hogy Szentés az áldozatban tovább nem mehet.

Nem bírjuk!

A kunszentmárton-szentési vasut áru-díjszabása.

Azon kérdések között, melyek a forgalomnak már átadott kun-szent-márton—szentesi vasut körül még, illetőleg már érdeklődés tárgyát képezhetik, kétség kívül legfontosabb a vasut *jövedelmezőségének* kérdése.

Mert bár a vasut első sorban a közérdek javára szolgálni van hivatva. annak üzleténél a vállalati szempont mégsem hagyható figyelmen kívül, legalább azon időpontig és azon mérvig nem, a meddig a befektetett tőke kamatoztatása és rátszerű törlesztése azt igényli.

Valamely vasut jövedelmezősége függ mindenképp *előtt a forgalom nagyságától*. A forgalom nagysága ismét függ azon *viteldijaktól*, melyek mellett a szállítás történik. De élénk forgalom, megfelelő viteldijak mellett is lehet a vasut minden tiszta jövedelem híjával, ha az üzem nem *gazdaságosan* vitetik, ha a bevételek a kiadásokhoz nem kedvezően aránylanak.

A jövedelmezőség ez utolsó követelménye, vagy is azon feladat megoldása, hogy a vasuti forgalom a lehető legcsekélyebb költséggel és mégis minden jogos igény kielégítésével bonyolítottassék le, a kunszentmárton—szentesi vasut üzletét ellátó magyar államvasuti igazgatóságra vár.

És épen ebben áll a magyar államvasutakkal kötött üzemi szerződés legnagyobb jelentősége, hogy megóvja Szentés városát az üzleti deficittől, azaz a bevételek és kiadások közötti arány oly kedvezőtlen

alakulásának eshetőségétől, mi mellett az üzleti bevételek a tényleges üzleti kiadásokat sem fedezik. Annyi tehát bizonyos, hogy a vasut Szentés város közönségére nagyobb terhet nem róhat, mint a mennyivel az építési tőke kamatoztatásának törlesztése jár.

A jövedelmezőség első helyen említett feltételétől, t. i. a forgalom nagyságáról csak a tett tapasztalatok után szólhatunk.

Ez idő szerint tehát fejtegetésünk egyedüli tárgyát csak a viteldijak képezhetik. Még pedig, hogy rövidebbek lehessünk, ezek közül is csak az áruszállítást illető fuvardíjak; mert legfőképen ezek bírnak a jövedelmezőség szempontjából jelentőséggel.

A kun-szent-márton-szentési vasuton beszedendő viteldijakat úgy az engedélyokmány, mint az üzemi szerződés értelmében, — a vasut engedélyese, Szentés városa állapítja meg.

A viteldij megszabás nagy és fontos joga, vagy miként a műkifejezés szól, a *díjszabási jog* tehát Szentés városát illeti meg.

A kun-szent-márton-szentési vasuton szállítandó áruk után beszedésre kerülő fuvardíjak egy kis füzetben vannak összefoglalva. E füzetkének *díjszabás* (tarifa) a neve.

A vasuti díjszabás tulajdonképpen nem egyéb, mint egy árjegyzék. Jegyzéke azon áraknak, melyekért a vasut teljesítményeit a szállító közönségnek rendelkezésére bocsátja.

A vasut árjegyzéke azonban mégis lényegesen különbözik a kereskedő árjegyzékétől.

Mig ugyanis a kereskedő tetszés szerint eltérhet az árjegyzékben kitüntetett áráktól, és el is tér attól annyiszor, amennyiszor az csak szükséges, az üzlet megköthetése érdekében, addig a vasut kötve van a díjszabáshoz, s azt kénye-kedve szerint minduntalan meg nem változtathatja. S ha valamit változtat a díjszabáson, azt idején közhírré kell tennie. Ily díjszabási változtatások közhírré tételére szolgál a *„Vasuti és Közlekedési Közlöny”*.

Ezen u. n. *hirdetési kényszer* adja meg a vasuti tarifáknak a *nyilvánosság* jellegét.

Czélja a hirdetési kényszernek megakadályozni azt, hogy egyes szállítók a többiek rovására titkos kedvezményekben ne részesíttessenek. Meg van ez tiltva a k.-sz.-márton-szentési vasutnak is, az engedélyokmány következő pontja által (15. §.):

„Ha egy feladó, vagy szállítmányozó bizonyos feltételek alatt fuvarbér-leszállításban vagy más kedvezményekben részesül, ezekben részesíteni kell minden feladót és szállítmányozót, ki ugyanazon feltételeket elfogadja, olyképen, hogy személyes előnynek semmi esetre hely ne adassék.”

Az egyes kereskedő vagy vállalkozó más árt szabhat egyik üzletfelének és ismét mást a másíknak. A vasutnak az *egyenlő elbánás* elvét pillanatra sem szabad szem elől tévesztenie.

A k.-sz.-márton-szentési vasut díjszabása, mint minden magyar, osztrák és német vasut díjszabása, *két részből* áll.

Az I. részt a díjszabás *alaki*, a II-ikat a díjszabás *anyagi* részének lehet nevezni.

A díjszabás I. része közös valamennyi magyar és osztrák vasut díjszabásának I. részével, vagyis a többi magyar és osztrák vasutak áru-díjszabásának I. része, a k.-sz.-márton-szentési vasut áru-díjszabásának is I. része.

Igy rendeli ezt az engedélyokmány, leginkább az egyöntetűség érdekében. (13. §.) Ezen I. rész ma-

gában foglalja a vasuti üzletszabályzatra vonatkozó kiegészítő határozmányokat, az áruk szállítására vonatkozó általános föltételeket, a mellékletményeket, és az áruosztályozást.

Az árudíjzabások II. része pedig az egyes vonatok sajátzerű viszonyai folytán az általános határozmányoktól netán eltérő különös határozmányokat, s ezen felül főleg a díjtételeket tartalmazza.

A díjzabás II. része azonban egymagában nem elegendő arra, hogy belőle valamely áru viteldiját megtudhassuk, mivel ehhez előbb megállapítandó, hogy a kérdéses árucikk melyik díjosztályba tartozik.

Erre nézve pedig a díjzabás I. részében foglalt áruosztályozás ad utbaigazítást.

A vasut ugyanis minden egyes cikk után annyit kíván viteldij fejében beszélni, a mennyit az csak megbir. Ép úgy, miként az adószedő állam is minden polgáron annyi adót iparkodik megvenni, a mennyit az csak elviselhet.

Innen van, hogy a vasut az árucikkeket osztályokba sorozza, hogy értékükhöz képest szabhasa rájuk a viteldijakat.

Kissé különös ugyan, ha a vasut különböző árértékű végzi ugyanazon szolgáltatást a szállításra kerülő küldemények különböző értékéhez képest. Sőt talán visszának is látszik, hogy egy, a szállítás tényétől teljesen független momentum, mint az érték, döntő befolyással bírjon a szállítás árának megszabására. Hiszen elvégre is a vasutnak nem igen okoz több költséget egy mázsa arany, mint egy mázsa kavics szállítása.

Közelebről vizsgálva azonban, e dolognak mégis jó van.

Már mondtuk, hogy a vasut tekintetbe veszi az áruk fizetési képességét, miként az állam az adózó polgárok fizetőképességét. Ha a viteldijak minden cikke, tekintet nélkül annak értékére, egyenlő összegben szabhat meg, ezen átlagos viteldij igen magasra nem volna szabható. És a nagy érdeket képviselő fényűzési cikkeknél, mégis aránytalanul alacsony, az olcsó és nagy tömegekben szállítandó cikkekre pedig elviselhetlenül magas lenne az. Egyáltalában oly alacsonyra szabni a fuvardíjat, a mint azt a csekély értékű cikke is elviselhetik, a vasuti szállítás nagy költségeinek aligha nyujtana földzetet. Nem marad hát más mód, mint többet fizettetni az értékesebb árukkal, hogy a csekélyebb értékű s a közgazdaság szempontjából fontos tömegáruk túl ne terheltessenek s a röghöz ne köttessenek.

TÁRCA.

A drága pénz.

— BESZÉLY. —

Írta: SIMA FERENCZ.

Folytatás

(27)

Szöktem a háztól, mint egy tolvaj, s bár remegtem a gondolatra, hogy szüleim az utolsó pillanatban is fölfedezhetik szándékomat és megakadályozhatnak utamban, mindamellett boldog voltam, midőn kiléptem házunk kapuján; mert éreztem, hogy rám azon ember oldalán, kit semmi sem riasztott vissza birhatásom iránti nemes indulatában, boldogság vár. Egyéb nem lebegett e pillanatban lelki szemeim előtt, csak az ő képe, s az ő hangja esengett füleimben, midőn apám előtt megesküdött, hogy én az övé leszek. Hevesen dobogott a szívem, s lázasan folyt a vér ereimben a gondolatra, hogy egy óra múlva az övé leszek. — Övé, elválaszthatlanul!

Hogy föltűnést ne költsek, minden pakk nélkül utaztam, csak egy dobozba raktam össze ékszeremet, s néhány forintot vettem anyám tárcájából magamhoz.

Kellő időben, sőt korán érkeztem az állomáshoz. Az állomásfőnök, ki ismert, a perronon sétált, s midőn meglátott, röktön felém sietett.

— Nagysád talán vár valakit? — kérdé.

— Nem, — mondám, — utazom.

Ha a teherviselésnek illetén elosztása az igazságnak megfelelő, akkor megfordíthatjuk a föntebbi tételt s azt mondhatjuk, hogy minden áru nem annyit fizet, a mennyit csak megbir, hanem csak annyit fizet, a mennyit épen megbir.

E célból a díjzabás mindenek előtt különbséget tesz gyors- és teherárak közt, s aztán ugy a gyors, mint a teherárakat, értékük, gazdasági jelentőségük, s a szállítás szempontjából fontos egyéb tulajdonságaik szerint ismét több osztályba sorozza.

Maga a gyors- és teheráraként való szállításnak különböző díjzabályozása tulajdonképen a szolgáltatás többlet erő voltában gyökerezik, miután azonban tapasztalat szerint a gyorsabb szállítást többnyire csak az értékesebb cikke igénylik, ezen megkülönböztetés végeredményében szintén az érteken alapuló osztályozással esik össze.

(Vége köv.)

Felhívás

A „Csongrádmegyei Hitelszövetkezet” alapszabályának 11-ik szakasza értelmében, *f. évi október 1-ső napján* nyitotta meg az aláírási ívet, az 1888. évi január hó 1-én életbe lépő II-ik évesoport megalakítására.

Szükségesnek látjuk ez alkalommal, az intézet alapszabályának, az alakulásra vonatkozó szakaszaiból, a következőket emlékezetbe hozni:

9. §. A tagok kötelesek részvényenként 50 kr. aláírási díjat és 50 krnyi hetenkénti befizetéseket az illető év társulatalakulási ideje, vagyis 6 egymásután következő év egész tartama alatt teljesíteni s a tagság elfogadása által alávetik magokat ezen alapszabályok minden intézkedéseinek.

10. §. Ezen szövetkezetnek jövőre tagja lehet minden feddhetlen jellemű egyén, az évenként létesítendő évesoportok alakulásakor való eredeti felvétel által.

11. §. Ezen szövetkezetnek állandósága tartósabb alapra fektetessék, a jövőben belépni szándékozó tagoknak pedig az ezen szövetkezetnél való részesülés lehetőleg megkönnyíttessék, a szövetkezet évenként október hó 1-sején aláírási íveket nyitand, egy minden-

— A főnök meglepetve tekintett körül s fűrkészőleg keresték szemei a cselédet, aki kísért.

— Így egyedül?

— Igen.

— S hova, ha szabad kérdeznem?

Kedvetlenül néztem erre az emberre, ki, mintha egy rendőr lett volna, oly kíváncsi volt.

— Azt nem mondhatom meg kérem, — mondám mosolyt erőltetve arcomra, hogy gyanut ne keltsek; mert . . .

— Mert illetlen dolog az én tulságos kíváncsiságom ugy-e? — mondá a főnök.

— Majd megmondom én főnök ur, — csendült most meg egy hang a hátam mögött.

Ez a hang a vasuti pénztárnoké volt, ki szintén ismert és tiszteletteljesen hajlongott felém.

Kellemetlenül éreztem magam.

— Szeretném tudni, hogy miként tudhatná ezt meg? kérdém a pénztárnok köszönését egy fejbiccentéssel fogadva.

— Arról a jegyről, melyet vált Nagysád!

Igaz, gondolám, s megfogva érzem magam, a másik percben azonban már megkönnyebültem, egy gondolatom támadt. Bravo, mondám magamban, s mosolygva néztem a két urra, kik udvarias tartással lesték a feleletem.

— Ön téved kedves pénztárnok, ha azt hiszi, hogy ha én titkolózani akarok, azt közönséges jegyváltással elárulom.

— Talán jegy nélkül fog utazni?

— Igen.

— De akkor megbírságotják.

kor a legközelebbi év január elsején hatályba lépendő új évesoportnak megalakítására.

12. §. Az időközönként alakuló évesoportba belépő tagok mindenkor azon évesoportba kebelezetnek be, a melyre az aláírás történt.

13. §. Az évesoportok alakítása által az üzleti könyvek vezetése változást nem szenved, miután a szövetkezet számadásai összeítve vezetendők s az év végével osztalékul eső nyeresemény minden évesoportra, az azokban foglalt üzletrészek arányához képest, forintok után vettettek ki, úgy, hogy a forinton alóli töredékek számba sem vétettek és csak a jövő évi osztalék kiszámításával fognak figyelembe vétetni.

Az intézet megalakulásakor, az 1887.—1892-ik évre belépett I. évesoport részvényesei, kik nemcsak Szentestről, de Csongrád, Szegvár, Dorozsma, Kun-Szent-Márton, Ócsöd, Orosháza, H-M-Vásárhely, Mező-Túr, Félégyháza és Budapestről is oly tekintélyes számban jelentkeztek, teljesen biztosították az intézet életképességét és már nyujthatják azou alkalmat, hogy az évek egymásutánjában belépő tagok egy teljes működésben álló hitelszövetkezet részvényes tagjai lehessenek.

Két célt tűzött maga elé a „Csongrádmegyei Hitelszövetkezet”, u. m.

1. a takarékoság iránti fogékonyságot emelni;

2. detó hitelt nyujtani.

A nagyközönségnek a takarékoság iránti fogékonysága teremtette meg ezen intézetet; és az intézet főállásának rövid ideje alatt az általa nyujtott kölcsönök kamatlábát eddig is 7¹/₂, illetőleg 7 száztólira szállította le. Ezen eredményre hivatkozunk a nagy közönség előtt, midőn az 1888. évi január 1-én életbe lépő II-ik évesoport megalakítása céljából, az aláírási ívet, intézetünk helyiségében — Sajtós-féle ház, földszint — a közönség rendelkezésére bocsátjuk.

Szentesen, 1887. october 1-én.

A „Csongrádmegyei Hitelszövetkezet” igazgatósága nevében:

Balogh János,
igazgató.

— Azt inkább eltűröm, mint az önök kíváncsiságát.

Az urak jó izűen kacagtak, én pedig szorongva vártam a vonat megérkezését.

A báróval ugy állapotunk meg, hogy ő jön Szalók felől és egy első osztályu koupét vált egészen Bécsig. — Gerezen 6 percig áll a vasut, ez alatt lesz ideje a coupé ablakán jelt adni.

Az iránt nem volt kétségem, hogy a báró meg fog érkezni, csak attól féltem, hogy szüleim az utolsó percben is észrevehetik szándékomat. A félelem gyötört, s a vasuti főnök és pénztárnok udvarias beszélgetése valóságos kin volt rám, s minden erőmre szükségem volt, hogy el ne áruljam magam.

Végre megszólalt a jelző, mely jelenté, hogy a vonat a legközelebbi állomásnál van.

A pénztárnok sietett szobájába. A főnök is meghajtá magát és távozott.

Egyedül maradtam; de már ekkor kezdtek a pályaterén az utasok jelentkezni.

Őt, hat férfi és ugyanannyi nő, mind idegenek. Én legalább nem ismertem őket, bár egy utas ismert engem; mert egy nőnek, ki felesége lehetett, oly hangosan sugta nevem, hogy én is meghallottam. Remegve néztem hátra s jobban megnéztem az embert, de nem ismertem. Valami kisebb kereskedő, vagy egyszerűbb sorsu hivatalnok lehetett, kit én máskor meg se láttam volna s most remegtem ettől az embertől. Olyannak néztem, mint aki azért van kirendelve, hogy az utolsó pillanatban utamat állja. Aggodalmamat csak fokozta, midőn ezt az embert egy rendőrrel láttam beszélni. Fejem szédelegni kezdett, menekülni szerettem volna, de nem

A trachoma gyógykezelése Csongrádmegyében.

(Folytatás).

Igy áll a trachoma gyógykezelése ez idő szerint Dorozsmán, de körülbelül így van ez a megye többi községeiben is. — A hatósági intézkedést élénken jellemzi a fentebb leírt kapkodás, erélytelenség. Látjuk, hogy az nem áll másból, mint szigorú rendeletek kibocsátásából, melyek vagy soha végre nem hajlatnak, vagy egy laikusnak handa-bandáira rövid uton hivatalosan visszavonatnak. Ha ezeket tekintetbe vesszük, nem fogunk csudálkozni, hogy az eredmény, dacára a nagy összeg pénznek, mely már három év óta e célra fordított, „absolute semmi”; de igenis, lehet csudálkozni azon jelentéseken, melyek ez ügyben a közigazgatási bizottsági üléseken felolvastatnak.

Egy kis jó akaratú sokat lehetne lendíteni ezen szomorú állapotokon, csak hogy ahoz első sorban a helyzet, a baj, az egyes községek viszonyainak alapos ismerete szükségeltetik. Ezt azonban ha tudják is a hivatott hatósági és közegészségügyi férfiak; úgy tesznek, mintha nem is tudnák, hagyják a dolgot szépen a régiben, a helyett, hogy igyekeznének az egész gyógyítási rendszert megváltoztatni; mely kezdettől fogva nem állt egyébből, mint az egymást követő hibás intézkedések szakadatlan láncolatából. A reá fordított költség pedig sárba dobott pénz.

A községi orvosok csak oly községekben teljesíthetik a trachoma gyógykezelést, mint Csany, Horgos, ahol a szembetegek száma alig haladja meg a százat, oly községekben azonban, mint Mindszent, Dorozsma, ahol 7—800, illetve 2—300, határozatlan hibának és károsnak tekintendő. Ilyen községekben úgy is kellett alkalmazni járványorvost, miért nem bízták tehát arra az összes szembetegek gyógykezelését; akinek úgy sem lévén más dolga, igen könnyen teljesíthette volna. Az igaz, hogy akkor a községi orvos nem kapta volna a meg nem érdemelt száz forint fizetést; de a község megtakarított volna évenként 1200 frtot, a mi oly csekély jövedelemmel rendelkező községekben, mint Dorozsma és Mindszent, érezhető csökkenést okoz a kiadásban, — a gyógykezelés pedig határozottan üdvös lett volna, mert nem merült volna ki oly hamar a község pénztára, s így nem lett volna szükség, hogy az aratási és tég-

volt a váróterem és verendát kivéve hely, hol a vizsga szemek előtt a vonat megérkezéséig meghuztam volna magam.

Végre hallatszott a vonat robogása. — Már kétszer csengettek, s még ismerősöm nem volt az utasok között, csak az az egy, aki nevem említé, s akinek minden mozdulata megdobogtatá szívem, s még az sem nyugtatott meg vele szemben, hogy egy nővel volt, ki felesége lehetett, s egy jó nagy bőrdönt emelt, mi kétségtelenné tette volna előttem az illetőnek egészen komoly utazási szándékát.

Végre berobogott a vonat a pályaudvarra.

Kimondhatatlan az az öröm és félelemmel vegyes érzés, mely e pillanatban egész valómat előnté. — Sebesen mentem ki a Perronra.

— Kisasszony, kisasszony! — kiáltott utánam a portás, — a jegyet!

Futottam előre, hol a vonat első koupéit láttam.

De a bárót nem láttam egyik ablakánál sem. Mintha gyilok járta volna át szívemet, olyan érzés lepett meg a gondolatra, hogy hátha ő nem érkezett meg?

Semmi jel.

Kétségbeesve jártam sorra a coupékat.

Nem volt sehol.

Nem jött. Megesalt.

A fájdalom e gondolatra egy éles sikoltást szakított ki belőlem, s a másik pillanatban elhomályosultak szemeim és eszméletlenül estem össze.

(Folyt. köv.)

laverési munka megkezdésének ürügye alatt, a gyógykezelés beszüntetessék.

Igaz, hogy a fentebb említett közgyűlésen nem szüntették be teljesen a gyógykezelést, csak az egyik orvosi állást, s úgy a kül-, mint a belterületen levő betegek gyógyításával a községi orvost bízták meg. Ezen intézkedéssel aztán elhívti magával a törvényhatóság, hogy számolva a körülményekkel, humánusan járt el a községgel szemben, pedig voltaképpen, csak haszontalan költséget okozott, s egy pár ember önző céljait valósította meg.

Főntebb már említettem, hogy oly községekben, mint Dorozsma, a községi orvos, mint trachoma-orvos, nem működhet; hogy lehet hát elképzelni, hogy hetenként legalább 3-szor, reggeltől estig, távol legyen a várostól, anélkül, hogy vagy a városi lakosok, vagy a szembetegek rövidséget ne szenvedjenek? Dorozsmán a józanabb gondolkozásúak be is látták ezt, s a négy gyógykezelő helyiséget leszállították egyre, a hetenként háromszori gyógykezelést pedig egy délutánra.

A hetenkénti 3-ori gyógyítás a minimum, melynel eredményről szó lehet, a négy gyógykezelő hely pedig 36 ezer holdnyi területen csak azért elég, mert több nincs. De hát a törvényhatóság belenyugszik, s reméli, hogy azok az egyének, a kiknek eddig úgyszólván az orruk előtt volt a gyógyítási hely, csak a kényszernek engedve jártak el, majd a községi orvos kedvéért s a maguk jobbvoltaért órahosszakig gyalogolnak, — és reméli a törvényhatóság, hogy a hol eddig hetenkénti három-négy gyógykezelő napon eredmény alig volt elérhető, majd hetenként egyszeri gyógykezelés után, csoportonként világosodnak meg a vakok szemei az elpocsekolt száz forintért.

A gyógykezelés beszüntetésének tehát akár egészben, akár részben semmi jogosultsága nincs, sőt — mint fentebb mondtam — határozottan káros. Tény az, hogy tavasz kezdetén 100—150 férfi és nő téglát verni, az aratási időszak beálltával ugyanannyi elmegy; de az már nem áll, hogy azok mind szembetegek.

De ha mind azok volnának is, marad vissza annyi, akikért érdemes a gyógykezelést folytatni. Viszszamaradnak ugyanis a gyermekek, a kiknek gyógykezelése csakis apriltól novemberig teljesíthető; mert a téli hónapokban, részint az idő rosszassága, részint ruházatuk hiányossága miatt, nem kötelezhetők szigorúan a megjelenésre. Már pedig — szerintem — az ifjuság és a gyermekek lelkiismeretes gyógyítása, kik előtt még egy hosszú jövő áll, képezi a gyógykezelés legfontosabb feladatát, nem a 70—80 éves aggoké.

Hivatkoznak arra is, hogy az otthon maradt nép el van foglalva a mezői munkával; ez igaz, de legfeljebb egy hónapig, s nem apriltól novemberig. A dorozsmai földművelő nép állandóan a tanyán lakik, s még a legnagyobb munkaidőben is szakíthat magának annyi időt, hogy a legközelebbi gyógykezelő helyen megjelenjen, de azt már nem lehet követelni, hogy — mint jelenleg van — az orvos kényelmének szempontjából kijelölt egyetlenegy gyógyhelyre megjelenjen 36 ezer holdnyi területről.

Továbbá a nép ugyanis talán elég ürügyet az elmaradásra, fel kellene tehát az egész évet használni, hogy a gyógyítás erélyesen keresztülvitessék, nem pedig szünidőket engedélyezni.

Tavaly a legnagyobb munkaidőben, június és július hónapokban, átlag 100—150 beteg jelent meg; később, mikor jobban ráérték volna, megjelent 5—6, mert meggyőződtek a hatóság erélytelenségéről, s komédiának tekintették az egész intézményt.

Dacára, hogy ily könnyen gondolkoznak az egyes községek a trachoma ügyéről. — dacára, hogy ily felületesen jártak utána, hogy a törvényhatóság egy oly kellemetlen tehernek tekinti, melyet a nyakába varrtak, s melytől minden áron szabadulni óhajt, mégis van Csongrádmegyének egy községe, ahol már megszűnt a trachoma. Ezen szerencsés község Horgos.

Horgoson ugyanis igen kedélyesen és akként szabadultak meg mind a nagymérvű kiadástól, mind az egyiptomi szembetegségtől, hogy a község feje kieszközölt egy rendeletet, mely szerint a községi orvos díj nélkül tartozik gyógyítani a szembetegeket.

Könnnyen belátható tehát, hogy a községi orvos nem igen fogdossa az ingyenes betegeket, valamint a nép sem igyekszik a gyógykezelő helyekre, de azért, ha jön a közegészségügyi felügyelő, nincs semmi hiba, mert van orvos, ki a gyógykezeléssel meg van bízva. Ha nem jár a nép, arról a község nem tehet. (Vége köv.)

Világfolyása.

Bulgária sorsa még mindig nem döntött el az erre „illetékes” hatalmak által s az ügyek ma is ott állanak, ahol évekket ezelőtt. Az aknamunkát azonban annál szívósabban folytatja Oroszország s nagy mérvű választási agitáció által akarja elérni azt, a mit diplomatiailag uton elérni nem volt képes. Rubelivel ugyanis híveket akar toborzani, a hadsereget pedig el akarja attól a zászlótól esábitani, melyre hűséget esküdtek. Így Galac és Gyurgyevóban a bulgár katonák közt lázító proklamációkat terjesztenek, melynek szövege a következő: „Az a vér, mely Bulgáriát felszabadításáért oly pazarul omlott, — bulgár katona! te jól tudod, — orosz vér volt. A hősiességre, melyet te az ellenséggel szemben tanúsítottál, az orosz tanított. Ma szerencsétlen áldozata vagy az angol, a sváb (osztrák), meg a magyar fondorlatainak. S most a magyar hadnagyocska, Koburg Ferdinánd, a cár hadai ellen akar harcra vinni. Abban a pillanatban, amikor Bulgária nagy protektora elhatározza magát, hogy szeretett népét még egyszer felszabadítsa a borzalmas magyar-szász zsarnokság igái alól, akkor te, bulgár katona, nem mint ellenség állsz vele szemben, hanem harsogó hurrah kiáltással, tárt karokkal, s szemedben örömkönyezve sietsz a felszabadító elé!”

A Keleten folyó habozó politikával szemben érdekes Dillike angol államférfinak néhány hó előtt az osztrák-magyar hadseregről tett nyilatkozata, mely szerint azt olyannak tünteti fel, mint amelynek sok fogyatkozása van, hogy nem lehet rá számítani, s hogy Oroszországnak képtelen ellenállni. Ebből kifolyólag, a „Times,” a világ eme legelterjedtebb angol újságja, miután Angliát több okból érdeklő monarchiánk haderejének képessége, a most lefolyt magyarországi nagyobb katonai hadgyakorlatokra előkelő katonai tudósítót küldött, aki folytonosan ő felsége kíséretében volt, — a következőket írja: „Ausztria-Magyarország haderejére kell legfőbb figyelmet fordítanunk Európa valamennyi államai között. Hogy Francia- és Németország mire képes, azt tudja, vagy legalább könnyen sejtí a világ, valamint Oroszországról is bizonyos, hogy roppant területén mérhetetlen erőt fejthet ki, melyet csupán rossz közlekedési eszközök, meg elhatalmasodott korrupciója akadályozhatnak meg, hogy Európát végveszélylyel fenyegetse. — A kontinens négy nagy hadserege között Ausztria-Magyarország vár megvizsgálásra, s fölmerül az egész Európát érdeklő kérdés: van-e olyan erős hadserege, mint a milyent a monarchia kiterjedése megkövetel? Ha igen, úgy az osztrák-magyar hadsereg, egyesülve a némettel, némileg, lazább összeköttetésben az olasszal, oly gátat képez Európában, mely át nem törhető. E gát ellen hiába fejtí ki erejét Francia- és Oroszország. Ezt tudva, a keleti és nyugati hatalmak egy időre abban is hagyhatják fáradozásukat, hogy e gátat áttörjék.” — A „Times” katonai tudósítója, ki nagy figyelemben részesült a király részéről, részletes és terjedelmes tudósításokat küldött lapjának, kiemelve abban a magyar honvédséget is. Ítélete kedvező s azt mondja, hogy Ausztia-Magyarország feladata színvonalán áll hadseregével. Különösen kiemelte a tüzérséget, a lovasságot és a tisztikart. „Ha lehetetlen is — ugymond — az erdélyi hadgyakorlatok után már bizonyosra

venni, hogy Ausztria képes arra és elég erős, hogy visszaverje Oroszország támadását, e gyakorlatok sikere mindenestre kedvező véleményt állapít meg Ausztria-Magyarország javára.

A trónbeszéddel, melylyel szept. 29-én a király a magyar országgyűlést megnyitotta, külföldi lapok is foglalkoznak, s annak azon pontjára, mely a véderő minél nagyobb fokú tökéletesítésének szükségét emeli ki, egyik berlini lap a következőket jegyzi meg: „Noha ez kevésbé örvendetes tény, mégis be kell ismerni, hogy Ausztria-Magyarországnak erre nézve nem kedvezőtlenebb a helyzete, mint a többi hatalmaké, s hogy ez semmi esetre sem csökkenti azt a buzgóságot, melyet a császár-állam kormányja a béke fentartásán működő többi tényezőkkel egyetemben kifejt. — Orosz lapok a külügyekről szóló részt vizsgálják, s azt mondják, hogy a biztosított békéről mondott szavaknak Ferencz József király ajkán csak úgy volna fontosságuk, ha Ausztria-Magyarország a keleten el akarná jogtalan követeléseit ejteni. E követelések s Németországnak Ausztria-Magyarországra való befolyása képezik a válság igazi veszélyét. Oroszország Bulgáriához való jogainak elismerése volna a legegyszerűbb mód a béke biztosítására.

Hazánkban az országgyűlés tényleg szept. 28-án kezdte meg 5 évre terjedő működését. Már az első napok ülései is, alighogy a t. Ház megalakult, meglehetősen rosszul kezdődtek a kormányra nézve, amennyiben az „Egyetértés” című napilapban a kaposvári választást illetőleg közölt, a somogyi főispánnak a belügyministerhez intézett bizalmas levelének leleplezése nagy sensációt kellett s az ellenzék részéről, már a f. hó 5-iki ülésen két interpellációt vont maga után. Kaposvárott ugyanis gróf Széchenyi Pál miniszter és Körmendy Sándor függetlenségi állottak egymással szemben a legutóbbi képviselő választásnál. A küzdelem erős volt mind a két párt részéről s így sok ezer forintba került. A választási elnök kijelentése szerint Széchenyi gróf győzött 19 szavazattal s így öt jelenté ki megválasztott képviselőnek. Igen, de a Körmendy-pártiak valahogy rájöttek a turpisságra s kisütötték, hogy a dolog nem úgy áll, s hogy voltaképen Körmendynek van 20 szavazattöbbsége, ami úgy történhetett meg, hogy a szavazatokat jegyző irnokok a Körmendyre szavazók neveit is Széchenyi gróf javára írták, több helyen pedig igazításokat tettek. Ennek dacára gróf Széchenyi jelentetett ki megválasztott képviselőnek. Ezt az ügyet szellőztette az Egyetértés f. hó 4-iki számában, közölve Tallián főispán ama bizalmas levelét, melyet a belügyministerhez intézett, s melyben a választást Széchenyi javára mindenáron megerősíteni kéri. Széchenyi mandátuma különben kérvénnyel is meg van támadva. Kiváncsiak vagyunk rá, miként fog ebben a maga nemében pártatlanul álló ügyben a t. Ház bíráló bizottsága határozni.

Pénzügyi tekintetben is van a hétnek ránk nézve fontosabb eseménye. Ez a nagy deficit. Az állami számvevőszék ugyanis elkészítette az 1886-évi kiadásokról a végső számadásokat, s ha hitelt lehet adni a kiszivárgott híreknek, úgy a deficit igen nagy, 15 és fél millió frttal több, mint amennyire a költségvetés számította. Előlegesen a deficit 33 millióra volt fölvéve, ezenkívül az állami jószágok eladásából 5 millió frt kölletett el, s így a nagy deficit, mely a múlt 1886. év terhére esik, közel 54 millió frtocska. Ha így haladunk, akkor ugyan Magyarországból se lesz prédikációs halott soha.

Déli Olaszország s főképen Silicia szigetéről még mindig szomorú hírek érkeznek a kolera terjedéséről, mely nagy gyorsasággal terjed Messina környékén s pusztítja a meg-

rémült lakosokat. A városi kutakat elzárták, mert azt hiszik, hogy azok meg vannak mérgezve. A vizet gőzhajón viszik Nápolyból. Szomorú, hogy vidéken a lakosság ellenszégül a hivatalos kiküldötteknek s többeket meg is gyilkolt.

Felhívás.

A „gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete.”

mely a budapesti kereskedelmi- és váltótörvénysek által a társas cégek lajstromába 1886. év VII. kötet 263. lapján cégbejegyezve lett, s így általános szövetkezetünk közérdekű céljának ismertetése ideje is elérkezvén, tisztelettel tudatja Szentés és vidéke minden keresztény vallást követő hitsorsosait, hogy jötelemük működését e vidékre is kiterjeszti; elhárítani szándékozván azon nyomasztó közgazdasági viszonyokat, mely szerte pusztít az országban.

Bajainkon csak összetartó erővel segíthetünk! Leghatározottabb erő rejlik pedig a szövetkezeti eszmében.

Tömrőlünk egy testülettel összes keresztény hitsorsosainkkal, anyagi érdekeinknek megvédelmezésére.

Felkérjük ezen okból a közönséget, hogy szövetkezetünk kötelekebe belépni, s az ezáltal nyújtandó előnyökbeni részvétel mellett nemes törekvésünket előmozdítani sziveskedjék.

A belépni szándékozók nyilatkozatuk aláírása végett özv. Aradi Lajosné III. t. 141. sz. házában levő szervezési irodában naponta 8-tól 12-ig, d. n. 2-től 6 óráig bezárólag f. évi október hó 23-ik napjáig jelentkezhetnek, hol egyszerűsített bővebb tájékoztató nyerhető.

Budapest, 1887. október 4.

„Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete”
IGAZGATÓSÁGA.

“*“

„Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete” működési céljának magyarázata, és az alapszabályoknak kivonatos ismertetése.

2. §.

A szövetkezet célja: úgy a gazda-közönség, mint az iparos osztálynak alkalmat nyújtani arra, hogy bármely kisebb tökéletes megtakaríthatása módjában legyen es a nagyobb, mint kisebb jogos hiteligények általa kielégíttessenek;

a gazdaközönség terményeinek, és úgy a kész, mint a nyers iparcikknek könnyebb értékesítése céljából árucsarnokok felállítására; — fogyasztási szövetkezetek alakítása, úgy a nagyobb iparcikkre, mint a közönséges házi szükségletre nézve; a szövetkezeti társulás alapján tagjai számára munkás telepek és házipépítési egyesületek szervezése; váltó, kötelezvény, vagy kezi zálogok alapján a szövetkezeti tagok számára hitelt nyújtani; személy-hitelegyletek alakítása, s tagjaitól kamatozó takarékköteleteket elfogadni; végül a szövetkezetnek saját céljára szolgáló ingatlanok szervezése, valamint a 46. §. értelmében a szövetkezeti tagoknak árverésre jutott ingatlanainak megvédése.

3. §.

A szövetkezet a vidéki tagok számarányához képest, a magyar-korona területen bárhol is fióktelepeket alakíthat.

5. §.

A szövetkezet alaptörvényét képezik: a tagok által aláírt 20 frt névértékű s szelvényekkel ellátott részjegyek, melyeknek értéke egyszerre, vagy részletekben, de legfeljebb 200 het alatt letörlesztendő; a részbeni törlesztések előlegesen teljesítendő s havonkénti fizetésnél (részjegyenként) 40 krajcárnál kevesebb nem lehet; a részjegyek törlesztései hetenkint legalább 10 kros befizetésekben is feljeshetők.

Minden részjegy után, annak névértékén kívül aláírás alkalmával beiratás és szervezési költség fejében 1 ft fizetendő.

7. §.

Ezen szövetkezetnek tagja lehet bármely keresztény vallásfelekezethez tartozó s erkölcsileg kifogás alá nem eső, minden tisztességes önállású férfi és nő, valamint kiskorúak is, ha az igazgatóság által a szövetkezethez írásbelileg tett nyilatkozat alapján fölvetettek stb.

12. §.

A szövetkezet hitelt csak szövetkezeti tagoknak ad, nem szövetkezeti tag kölcsönben nem részesülhet.

13. §.

Kölcsönt haphat a szövetkezet rendes tagja:

- három aláírású váltókra, esetleg elfogadható kötelezvényekre;
- egy aláírású váltókra kölcsönt csak a személy-hitelegyleti tagok élvezhetnek;
- kölcsönt ad a szövetkezet: értékekre, részjegyekre, értékpapírokra és szövetkezeti részjegyekre;
- iparcikkre és gazdasági termékekre.

A gazdák és iparosok általános hitelszövetkezetének felhívását és alapszabálykivonatát midőn a hitelszövetkezet céljának ismertetése érdekében közöljük, s a felhívást olvasó közönségünk figyelmébe ajánljuk, egyszersmind jelezzük azt is, hogy a nevezett országos hitelszövetkezet képviseletében Kiss Mihály intézeti titkár f. hó 4-én városunkba érkezett s özv. Aradi Lajosné házában irodát nyitott, s addig fog városunkban időzni, míg a hitelszövetkezetnek szentesi fióktelepét meg nem alapíthatja.

Rablóvilág.

Tul a Dunán, a Bataon és Bakony vidékén már hónapok óta a régmúl bejár-világ új korzaka elevevült meg, folytonos utonállásokkal, rablásokkal, gyilkolásokkal. A legvakmerőbb gonosz tetteket követték el. A véres események sürte ismétlődtek. Vagyonsos embereknél, birtokosoknál, papoknál jelentek meg a zsárványok és raboltak, öltek. A legutolsó napok ismét véres gyilkolásokkal gyarapították a rémes eseményeket. A gonosz tettek gyakorisága, a nagy területek előforduló büntettek kétségtelemé teszik, hogy nem csupán egy banda garázdálkodik, hanem vérszemét kapott több is.

Az első és legvakmerőbb banda végre hurokra került a Bakonyban, a hol a cseadőrség e hó első napján megszorította, kettőt agyonlőtt, egyet elfogott. A három legveszedelmesebb betyár volt ez, köztük Reakó Kálmán, kit a múlt évtizedekben az Alföld is jól ismert és félt. Akkor Rózsa Sándor méltó társa volt, s hogy hosszú fogságában sem felejtette el a betyár virtust, elég bizonyosság rá, hogy a Dunántúl ő szervezte a rablóvilágot, most, mikor a közbiztonság jóval erősebb felügyelet alatt áll, s a cseadőrség külön a megyei panduroknál. De Reakó Kálmán jó iskolában nőtt fel az alföldön, Rózsa Sándor korában. Rádai szegedi kormánybiztossága alatt került kézre. Anyai megérdemelte volna akkor az akasztófát, hogy az igazságszolgáltatás a tömeges kivégeztésektől visszariadt, és örökös fogorággá büntette a legzímesebb gazokat Reakó is ezek közt volt. Hanem ez év július 31-ikén három fiatalabb társával megszökött a kis hertai tömlőcsebből, bevették magokat a dunántúli vármegyékbe, s garázdálkodtak ott féktelenül, regebben tartva három vármegyét D: ma már csak rövid ideig tartat a betyár-élet. Reakó és társai uralmanak vége szakadt két hónap múlva. Hanem ezzel még nincs helyreállítva a közbiztonság a Dunán tul. A cseadőrségnek még sok dolga lesz összefogdosni a többieket is, s ártalmatlanná tenni a jubászok, kondások egész sorát, kik összeköttetésben állnak a betyárokkal, segíti őket elmenekülni és elbújni.

Meggyilkolt vásárosok. A Dunántul rablókrónikája szörnyű esettel gazdagodott. Pápa és Marczaltó közt, nyílt országúton, a betyárok hat vásáros kocsit kiraboltak és öt védtelen embert meggyilkoltak.

Szeptember 29-ikén csütörtökön volt a csorna vásár. Este 9-10 óra között több pápai iparos ment hazafelé. Fél tíz óra lehetett, midőn a „Keszi csárdá”-hoz értek. Legutoljára ért be Bálint József nórapi fuvaros, kinek kocsiján ült Rozsné és Csanakné, mindkettő csizmadia iparos felesége. Esős idő lévén, a vásárról jövő fuvarosok többnyire bekötötték lovaikat a csárda istállójába, a kocsikat pedig a szin alá tolták. Bálint József szintén betért a csárdába, hogy megpihenjen, azonban a kocsiszia telve volt és így nem ért célzt, mert lovai és kocsija itt is áztak folytonosan. Azért nem is tétozázott sokat, hanem kihajtott a csárdából, azt gondolva, hogy lovai kirják etetés nélkül is a Pápaig való utat. A marczaltó-pápai utvonalon haladtak, midőn hat rabló oltákkal, éles késekkel és hatalmas botokkal felgyverkezve, utját állták a kocsiak. Egy paraszt ruhában öltözött rabló a kocsihoz lépett és pénzt követelt. Rozsné elővette kebelébe rejtett zsebkendőjét, melybe a vásáron bevett pénze volt és átadta a rablónak. Csanakné azonban a pénz átadását megtagadta. Ekkor Bálint József a lovak közé csapott, de azok nem tudtak megindulni, mivel egy erőteljes rabló a lovak előtt állott és a kocsirudat fogta jobb kezében, baljával pedig a lovak zabláját ragadta meg. A rablók egyike e pillanatban a balta fejével hatalmas csapást mért Bálint halántékára, a ki ezalatt menten lebukott a bakról, Csanakné pedig még egyszer fölszóllították a pénz átadására, a ki azonban ekkor sem volt hajlandó engedni. Egy rabló éles törszertű késével mély szurás, tett Csanakné mellébe, a ki szintén lebukott a bakról. Az egyik rabló, a ki társait folyton buzditottat hogy „úsd agyon mind a hármat”, oda ment a fejcsécsapás következtében önkivületi állapotban levő

Bálint Józsefhez és éles késével elvágta nyakát. Ekkor a rablók feltették Csanakné és a fuvaros hulláját a kocsira, és Rózsné hajtva a lovakat, másnap délelőtt Pápára érkezett.

Mintegy negyed óra múlva jött arra a gyilkosok utjába Császár Ferencz dáki lakos kocsija, melyen Holi László és Dukics Ignác pápai csizmadia ült. Ezeket színtén megállították és pénzüket követelték, azonban ők annak áadását megtagadták, mire a rablók el kezdtek velük dulakodni s Holi Lászlót és Császár Ferencet annyira összeszurkálták, hogy pár perc múlva meghaltak. Dukics Ignácnál pénzt nem találva, ezt is összevissza vagdalták, elannyira, hogy eszméletét elvesztette. A rablók őt is halottnak hívva, ládáját felbontották s az abban levő 65 pár csizmát, továbbá a zsebében talált 94 krt, valamint Holi László összes pénzét is — még nem tudni, hogy mennyi — elvéve, eltávoztak. Ugy fél óra múlva ezután jöttek a többi vásárosok, s Dukics jajgatására figyelmesek lévén, megálltak, s látták, hogy Holi és Császár a kocsi alatt fekszenek halva, Dukics pedig a kocsi mellett halodolva. A kocsit rögtön kitértették, s a két halottat rá téve, egyikük a lovakat elhajtotta, míg Dukicsot egy másik kocsira téve, bevitték Pápára, s az esetet még akkor éjjel bejelentették.

Ugy a csendőrök, mint a városi rendőrség rögtön utnak indult a tetteseket kaphatolni. Dukics Ignác állapotát is reménytelen, életveszélyes; halálát minden percében várják. Csanakné is annyira meg van sebestülve, hogy pár hóig kell az ágyt őrizni. A többi sebestült állapota színtén súlyos.

A gyilkosság és rablás gyanúja kóbor cigányokat terhel. Kettőt el is fogtak Pápa vidékén, kiknél új csizmák voltak s ruhájok véres; a csizmák is véresek. A cigányok azt valják, hogy a csizmákat az uton találták s azoktól vérezték be ruhájokat.

Renkó bandája. A marcalti kegyetlen rablógyilkosság után a veszprémmegyei Szent-Gál községből Keresztury csendőrszázados vezérlete alatt 100 csendőr indult öt szakaszra oszolva a Bakonyok Vázsony felé nyúló ága átkutatására. Az egyik szárny Urkut községbe ment, mely a Bakony közepén fekszik, körütte a nagy rengeteg. A Bakony részében sejtették a rablókat.

Október első napján kezdődött a hajtás és az üldözött rablóbanda Urkuttól mintegy fél órányira, a rengetegben összeütközött a D. Nagy Gyula s Szilágyi vezetése alatt előnyomuló 13 csendőrből álló csapatral.

Nagy százados épen csatárláncot akart alakítani, mikor egyszerre három ember tűnt föl, kik a zsandárokat észrevéve, futásnak eredtek, s Gácsér József vázsonyi őrsvezető „megállj” kiáltására még jobban futottak. Gácsér erre elébe akart rohanni oldalról az egyik rablónak, a ki nem volt más, mint Renkó Kálmán, mire ez vissza fordult s puskáját arczához emelve, löni akart, Gácsér azonban megelőzte, abban a pillanatban lőtt s Renkó mellben találva, a levegőben óriásit szökölt s holtan rogyott össze a földre. A másik rabló, Szánthó jobbfelé menekült, erre tize is rá löttek egyszerre, de csak tovább futott, mire Szilágyi hadaagy utána rohant, revolveréből jobb oldalába lőtt s Szánthó erre négy sebtől vérezve térdre esett s fegyverét el ejtette. Mikor a hadaagy melléje ért, már ült a földön s könnyörgeni kezdett neki, hogy löjje le. Majd hirtelen övéhez kapott, hogy elővegye revolverét, de ebben Szilágyi megakadályozta. Szánthó ekkor még egyet hörgött s holtan terült el.

E közben a harmadik rabló: Oroszlán Pali, a vezér, Urkut felé futott a sűrűben. Gácsér csendőr utána rohant, s a távolból oldalról futva többször utána lőtt. Oroszlán négyszer visszalőtt reá, akkor Bélteki és Szécsén őrsvezetők is utána löttek — de golyójuk eltévedt a sűrűben, s Oroszlán tovább futott a rengetegben.

Ebben a pillanatban a falu felől futva jött Oroszlán elé Ádám József, Todesco vázsonyi földbirtokos uradalmi ipánja, mire a csendőrök, hogy őt ne találják, beszüntették a tüzelést, hanem kétszeres erővel rohantak Oroszlán felé, a ki már fegyverét, min-

deusét eldobva, igyekezett menekülni. Futásközben megbotlott, elesett, mire Ádám spán és Gácsér csendőr letépték s az utóbbi rögtön megvasalta a rablót. Az egynegyed óráig tartó küzdelem alatt a csendőrök körülbelül hetven lövést tettek s mire a küzdelem véget ért, az egész falu népe kicsődült.

Mind a három rabló a kis-hartai börtönből szökött meg július 31-én. Mindegyik rablónál két csövű Lefauche-fegyver 80—100 tölténnyel, továbbá revolverek voltak, zsebükből arany órák, összesen 254 frt 97 kr. középpéz, pipák, tükrök stb. Öltöztük paraszt ing fölött a récski paptól elvitt hosszú kabátból állott Oroszlánnál civikert is találtak.

A rablók közül Oroszlán Pali 27 éves, művelt ember, kintünösen játszik hegédta, s négy nyelvet beszélt. Atyja jó módú szent-gáli ember. — Szánthó 37 éves volt. Legidősebb s mindenestre leghirhedtebb tagja a bandának az 58 éves Renkó Kálmán. Egykor az Alföldön a „betyárok fejedelme” címért Rózsa Sándorral versenyzett. Renkó volt az, a ki Ráday gróf kormánybiztossága előtt egy ízben fényesnappal megjelent a szegedi országos vásárran. Akkor már rettegett, hírhedt haramia volt, hogy ott léte meg tudták, üzöbe vették a csendőrök. A megszorított betyár felkapott egy kéznél levő kocsira, végighajtatott a vásáron, s a tiszai hidnál leütötte egy csapással az utját álló csendőrt és elhajtattott seregtelenül. S mindez fényes délelben történt, ezernyi ember szeme láttára.

Mikor aztán Ráday gróf könyörtelen, irtó hadjáratot indítva a haramiák ellen, hosszú küzdelmek után, kit elpusztított, kit befogott, Rózsa Sándorral együtt bekerült Renkó Kálmán is a szegedi híres vár csillagbörtönébe. De hiába vallatta oket Laucsik, a hírneves szegedi vizsgálóbíró, nem vallott a két híres rabló egyetlen-egy árva kukkot sem. Végre is Laucsik a betyár-büszkeség hálójában fogta meg mind a kettőt. Meg akarta csapadni Rózsa Sándort, mire az kijelentette, hogy inkább vall, csak ne nyuljanak hozzá. Vallott is, egyfolytában bediktálva vagy 15 kegyetlen rablás történetét. Ekkor aztán felhívta Laucsik Renkó Kálmánt börtönéből, megmutatta neki Rózsa Sándor vallomását s azt mondta neki: „Te mondd azt Renkó Kálmán, hogy te vagy a betyárok fejedelme? Nézz ide, Rózsa Sándor egyfolytában tizenöt esetet vallott be, te hozzá képest csak kapca-betyár vagy.” Renkóban feltámadt erre a betyárhiúság. „Irja az ur!” — mondá Laucsiknak s bevallott vagy huszonöt esetet. Így indult meg a vallatás, s a két haramia addig hecchalt egymásra, míg eleget tudott a bíróság arra, hogy élőhalottá tegye mind a kettőt, életfogytig tartó fogságra ítélvén őket. Rózsa a szamosújvári országos fogházban halt meg. Renkó azonban kiszökött börtönéből, hogy számos emberélet kioltásával utjabban megterhelte sántáni lelkét a természetes halál, ha em zsandar-golyó üldözze ki porhüvelvéből.

Négy vármegye csendőrsége összpontosult a fenyegetett Veszprémmegyében. Szent-Gálon. Veszprémben mintegy 120 csendőr volt Keresztury zalai százados parancsnoksága alatt. Szent-Gáltól minden irányban ez a 120 csendőr 1200 négyszögkilométert tartott állandóan megszállva s éjjel-nappal portyáztak. A hat tiszából álló tisztkar s 120 emberük rendszeren mindegyen 5—6, sőt 15 szárnyszakaszra is oszlott s terv szerint kutatott át egy-egy bakonyi rengeteget. Tudták, hogy a somogy-zalai statáriumok folytán Veszprémben menekültek a zsidányok, hát különösen a zalai határra voltak figyelemmel.

Helyi és vegyes hírek.

— **A csongrádmegyei hitelszövetkezet** alapszabálya értelmében, minden évben, októbertől azon év végéig új részvényeket vesz föl a kebelébe s ezen idő alatt beiratkozott tagok a következő év elejétől kezdik fizetni a részvényeik után eső heti betéteket. — Az eziránti lapunk jelen számában közzétett felhívást ajánljuk közönségünk figyelmébe. A „Csongrádmegyei Hitelszövetkezet” életképességét mi sem igazolja fényesebben, mint az, hogy 8 hónapi fennállása alatt 320 ezer frt hitelforgalmat csinált, s ezen intézet ma az egyedüli városunkban, mely bármint kölesönt 7¹/₂-ra ad.

— **Vasutunk** forgalma folytonosan nő, úgy,

hogy az igazgatóság már eddig is belátta, hogy itt az állomásfőnök nem képes teendőket egyedül elvégezni, s adott mellé egy vasúti hivatalnokot segítségül. Még így is sok a panasz, hogy a kezelés nem megy elég gyorsan és pontosan. — Mi azonban azt hisszük, hogy a kezdet mindenütt, még a vasutnál is nehézségekkel és akadályokkal jár; de az idő majd legyőzi ezeket.

— **Állami végrehajtók** kezdtek meg könyörtelen munkájukat a héten Csongrádon és Mindszenten. S mint levelezőnk írja, ezek a jó urak éppen nem törődnek azzal, hogy a buza ára 5 és fél frt. A dologban az a különös, hogy mindkét város, illetve községben az adóvégrehajtók ellen vannak elkeseredve; pedig ezek a szegény emberek csak vak eszközei az államhatalomnak, melynek kerekéi csak ugy mozoghatnak jól és könnyen, ha adóulajjal bőven kengetik.

— **Kinevezés.** Jónás Jakab kormánybiztosi fogalmazó a pénzügyminisztérium által irodatisztté nevezetett ki.

— **Csongrádmegye** közigazgatási bizottsága f. évi október hó 17-én délelőtt 10 órakor, állandó választmánya pedig délután 3 órakor és 18-án d. e. 10 órakor a szokott helyen ülést tart.

— **Katonai lóvásár.** A szegedi közös hadseregbeli huszárezred részére f. hó 4-én 19. db. lovat vásároltak Szentesen, szentesi és szomszédvidéki tulajdonosoktól. Szentesről Kristó Nagy Pálnétól vettek egy dbot 160 frtért, Tóth Gergely és Fekete Istvántól 1—1 dbot 180—180 frtért, Nótáritól 6 dbot. Szegvárról Bélteki Rókusztól 2 dbot 595 frtért. Bélteki Istvántól egy dbot 300 frtért, Gila Rókusztól 1 dbot 325 frtért, Staibl Ferencétől egy dbot 300 frtért, egy csongrádi gazdától 2 dbot 580 frtért. tömörkényi gazdától 3 dbot. Ez a lóvásár azt mutatja, hogy aránylag szentes vitt eladásra legkevesebb és legértékeltenebb lovakat, s ezt semmi esetre sem mondhatjuk örvendetes dolognak.

— **Honvéd ellenőrzési szemle.** A m. kir. honvédség szabadságot és tartalékos állományába tartozó legénység ellenőrzési szemléje a városházánál f. évi október hó 30-án fog megtartatni, melyre kötelek megjelenni az 1876-7-8-9. és 1881. évben besorozott, továbbá a közös hadseregből áttett legénység azon része, mely ez évben zászlóaljához sem gyakorlat, sem szolgálattételre bevonulva nem volt. A nem szentesi illetőségű, de itt tartózkodó honvédek szintén e napon kötelesek megjelenni. A szemle reggeli 8 órakor veszi kezdetét. Az utószemle B.-Gyulán nov. 10-én tartatik meg.

— **Kukoricaszár a vasuti sinen.** A szentes-kunszentmártoni vasut kávépörkölője, mely különben sem mutat nagy hajlandóságot kerekéinek gyorsabb mozgásbahozására, ugyancsak megijesztette mult vasárnap reggel a Kunszentmárton felől jövő utasokat. Alig hogy elhagyta ugyanis a tőkei állomást, hatalmas vészjelt adott s a nyílt pályán megállt. Mindenki az ablakhoz sietett, megnézendő a szokatlan megállás okát. Nem sokáig kellett látóképességeiket igénybe venni, amennyiben a vonatról leugrott tüzelő már birkozott az akadálylyal, mely megállást parancsolt a vonatnak. A korpus delicti egy kéve kukoricaszár volt, a sinen keresztülfektetve. Miután a helyen, hová az helyezve volt, ut-átjáró nincs, ki van zárva a lehetősége annak, hogy az véletlenségből eshetett volna le valamely kocsirol, s az inkább a bosszu művének, vagy okatlan tréfának tulajdonitható, s a gyanu méltán illetheti a közelben levő tanyabelieket. A súlyos büntetés, melyet az ilyen büntett maga után von, legyen intő példa hasonló tréfa elkövetésére.

— **Az 1868. évben született ifjak** a jövő évben hadköteles korba lépven, a véderőrl szóló törvényhez kiadott utasítás értelmében ugyanezeknek összeírása ez évi november 1-ső napján veszi kezdetét, s azon hóban be is végződik.

— **Az ellenőrzési szemle** a közös hadsereg részéről 1887. október 28., 29., 30. és 31-én tartatik meg a sóházi helyiségben. A szemlén kötelek megjelenni a legénység azon része, mely ez évben sem gyakorlat, sem szolgálattételre ezredéhez, vagy csapatstéthez bevonulva nem volt, és pedig: az 1877—78. évbeliek okt. 28-án, az 1879—1880. évbeliek okt. 29-én, az 1881—82. évbeliek okt. 30-án, az 1883—84. évbeliek okt. 31-én. A szemle mindenkor reggeli 8 órakor veszi kezdetét. Az utószemle B.-Csabán nov. 10-én tartatik meg.

— **Táncvigalom.** A csongrádi izr. nőegylet f. évi október 11-én, Patyi Antal nagytermében saját pénztára javára zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj személyenként 1 frt.

— **Esküvő.** Kaufmann Ida kisasszonyt, dr. Kaufmann József mindszenti orvos kedves és szép leányát, f. hó 2-án vezette oltárhoz Piti István szegvári jegyző.

— **Hajózás.** A dunagőzhajózási társaság értesítése szerint, f. hó 10-től további intézkedésig, Szeged és Szolnok között vegyes szolgálatban a következő rendben fognak a hajók közlekedni: Szegedről Szolnokra: vasárnap és szerdán reggel 5 órakor,

Szentesről ugyanezen napokon 10 óra előtt nem. Szolnokról Szegedre: kedden és pénteken reggel 5 órakor, Szentesről ugyanezen napokon 10 óra előtt nem.

— **Öngyilkosság.** Kun Lőrinc, Vajda István eselődje, a feletti bujában, hogy kukoricakártérítést sokat kell fizetnie, f. hó 6-án gazdájának szent-lászlói tanyáján fölakasztotta magát.

— **A próságok** a kolozsvári királynapokból. A kolozsvári „Ellenzék”-ben olvassuk: A Hofreiskassa negyvenezer forinattal adott ki 6 felsége kolozsvári tartózkodása alatt. Naponekét tisztháromezerharminchérom frt kiadása volt itt a királynak. Megjegyezni való, hogy az udvar gondoska ügyel arra, hogy tartózkodása seokiaek se okozzon pénzbeli terheket. A mit bárkitől igénybe vetik, mindent azonnal fizetett az udvari pénztár nyugta mellett. Így p. o. Nagy Gáborak is, ki kegytelen volt öt napra a kávéházát bezárái, fizeti fennakadás címén 35000 frtot fizetett az udvar. Egyébiránt az udvar itt alig felét költötte annak, mi a 9.600.000 frt civilistából ennyi időre esik, mert a civilista szent naponta 26,328 forintot költötte el a király.

— **Bolondigazság.** Biro: Vádlott! miéért gyártott maga hamis pénzt? Vádlott: Hát azért kérem alássan, mert nem volt elég igazi pénzem.

— **Gyermekszájból.** Béla (szunyadozó öreg apjához). Ugy-e öreg apa, most mar minde a miénk? Nagyapa. Miért fiaoskám? Béla. Mert édes apám mondta, hogy ha öreg apa egyszer beunyja szemét, akkor minde a miénk.

— **Czigányokoskódás.** A gyóntató lelkész által kezdetvén a cigány többi közt: „Lopál-e fiam?” szölt hozzá. — Uram, én nem loptam, hanem csak akartam lopni és megugrasztottak. — Lásd fiam, az akarat magabba is anyai, miat a cselekedet és büntés; azért három napj böjttel beküld ki az Istennek. Nehány hét múlva napszamban lévén a lelkésznel a cigány, leült egy terebélyes lásk az arányában, ragyogott pipájára és több oraig hevert a nélkül, hogy legkevesebbet is dolgozott volna. Ezt észrevette a lelkész, elkezdte körölni a morét, kérdeve, hogy miképen lohatja hasztalanul a napot és miért nem dolgozott? — Megkevetem, tisztelendé uramat, hisen akartam dolgozni, mond a cigány. — Mi hasznom abból, hogy akartál és nem dolgoztál? — Hisen a tisztelendé uram maga mondta, hogy az akarat anyai, miat a cselekedett; hát mit nem eligszik meg azsszal is? No jól van, hát én is akarom fizetni a napszámomat, és e szeriat elégedj be azzal és takarodj el innen, mondá a lelkész, kikergetve kertjéből a rest cigányt.

— **Az elátkozott leány.** Ismét egy szomorú példája az oláh közép babonáinak. Herepen, Hunyadmegyében van egy leány, a kit a nép elátkozottnak tart. A csinos, 20—21 éves leány egy hegytöredben lakik s abból az aszat gyümölcsből táplálkozik, a melyet kegyelemből adnak neki. A nép úgy ragadt rá, hogy egy asszonytól ellopak egy gubát és ez a templomban kérte istentől, hogy mit ellopta a gubát, azt átkozza meg. Az emített leányt éppen akkor ütötte meg a szél s azota nem is mozdítatja tagjait. A nép tehát azt hiszi, hogy ő lopta el a gubát s az átok fogta meg. A leányról azt is beszélik, hogy éjjeleinkat farkassá válik és juhokat ragad el.

— **A legszebb magyar szó.** Nem is gondolnád nyaján olvasó, melyik a legszebb magyar szó, vagy legalább a melyik a fővárosban időző egészségügyi kongresszus egyik tekintélyes germán tagjának legjobban megagerte tetszését. Hába töröd a fejedet, nem találod ki. Az említett tudós német doktor lelkes magyarbarát, a ki nem győzte egészen fővárosnak gyönyörű fekvését, nagy szerű egészségügyi intézményeit, szép nőit, vendég szeretetet s a ki a margitszigeti banketten roppant buzgalommal kötötte a német-magyar testvériségi szövetségeket. „Hát a nyelvünk hogy tetszik?” kérdezték tőle a mieink. „Oh, az gyönyörű, lelkesedett a derek vendég, méltóságos és furbemáshó. Különösen van egy szó benne, a mely még az olasz nyelvet is megszégyeníti zengzetességével.” „Ah, ah! Csakugyan? És melyik az a szó?” kérdezték örvendetes kíváncsisággal a budapesti cicerónék. „Az a szó: „kikilini”, ada meg a választ a doktor. „Micsoda kérem? Kikilini? Nem ismerünk mi ilyen magyar szót!” mondták a budapestiek. A doktor csodálkozott. „Lehetetlen, szölt, hiszen én ezt a szót számtalanszor hallottam a margitszigeti banketten. Valahányszor kocintottak a magyar urak, mindig azt mondták: kikilini!” — Persze, hogy azt mondták, csak hogy így: „ki kell inni.” Ármá-mávos mémetje, milyen hamar kitalálta, melyik szó hangzik legszebben Magyarországon!

— **Az őszi marhatartás** szűk takarmány idején egyike a legnehezebb feladatoknak, melyekkel a marhatenyésztőnek meg kell küzdenie,

A legtöbben és a leghelyesebben egy szoktak ezen ahehézésen túltenni magukat, hogy a hiányos leg- lőt más takarmányuyal pótolják. Semmi sem képes a marhatartás által elérhető jövedelmet annyira csökkenteni, akár a növő fiatal marhákat, akár a fejős teheneket nézzuk, mint a , hogy ha jó időben hiányosa táplálásnak. A természet a jó őszi tüő mintegy husz, zsír és tejtermelésre szöta, de csak akkor, ha a váplálék elegendő. Ugyanez az mennyiségű takarmány ilyenkor két harmadrésnyivel több tövést képes létrehozni, miat hideg időben. A fiatal marhákat egy kell tehát tartani ősszel, hogy hussban érjék el a hideget. Hasonló eljárás követendő a hizláásra szántakkal is, egy hogy ezek csak befejezzék telea a hizást. Ha az állatok rossz állapotban érik el a telet, kevésbé képesek ellenállani a hidegnek és gyenge emésztő képességükkel a leghatásosabb táplálás mellett sem bírák semmire sem menni. Még szükségesebb jó tartása a fejős teheneknek, különbea a tejtermelés, a mi vegett pedig az állatok tartataak, fennakadás.

— **A fiatal humora.** Egy fiatal és szorgalmas tanító nem volt rest e néhány humoros mondatot fejtegetezni, melyet fajújában hallott: Mit szölvön? „Kedves apam? Nincs pénzem, dohányom elfogyott, szivarom hasonlóképen, mit szölvök?” „Szívd a fogadat,” volt a válasz. — Bátor férj. „Édes uram! Téti idő van, nem tudja az ember, utközben mi érneti; vedd magadhoz a revolvert!” — „Ugy nem már mi az ördögnek ki a feleséttel?” — „Praktikus önjárá. A folyosón nézi a csaláád az eső hullását. „Ej, de jókor jön az eső!” kiált fel örömben a háziasszony, holnap épen mosatai akarok, lesz jó esővízem!” — „Ist-tem! — sóhajt fel a férje csak már a bözzaváló szappan is eszik!” — Van a fejében. Ura-pély volt K. községében, mely alkalommal a meghívott V. L. lelkész tartott nappei orációt. Végetével egy közeli szötrős atyai odaszölvö mellett álló komájának: „Hej komám áram, ennek aztán van ám a fejében!” „Pedig mindennap fészüködöm”, — válaszolá nyomban a lelkész, — ki a hangos dicséretet meghallotta

— **Kifogott a feleségén.** Csöndes természetű ember volt Kovács Ferencz szegedi, moravárosi lakos, de a minap az esett meg rajta, hogy a felesége, a kibem a maga asszonyi személye kivül még két sarkány egyesült — egy szép reggel kitette a szötrét a tulajdon házából. Kovács Ferenczben minden csendessége daczára az föltámadt a bosszuvágy, s belátva, hogy az asszonya mindentéleképen hatalmasabb nála, pokoli raficériával, a bosszúnak eddig még ismeretlen nemét eszette ki. A házacskaikn ugyanis, a melyben egész a legutóbbi időkig együtt laktak, ideiglenes ház, s miat ilyen már rég le kellett volna bontasi, a hatóság azonban többszöri kérésükre megengedte, hogy pár évig még lakhassanak benne. Kovács Ferencz fogta magát, fölment a mérnöki hivatalba s maga kérte, hogy bontassa le a hatóság a házat, mert neki arra már nincs szüksége. Ugy is lett. A tanács utasította a tűzoltóságot, azok megjelentek a háznál s szölvérték a rozszant épületet. — Mikor készen voltak, Kovács Ferencz m-solyogva dörszölte a kezét, hogy ily hatatós bosszút állott a feleségén. Most már aztán nem lökheti ki belöle a sarkány asszony!

— **Miért érzem magam oly nyomorultnak?** oly gyengének, oly bágyadtanak? Miért van gyomor-gés-m, miért fáj minden tagom, miért érek k-ilemetlen savanykás ízt szájamban? Miért van néha farkas étvágyam s mért undorodom máskor minden tápláléktól? Miért vagyok gyakran kedvetlen, buskomor és levart? miért félek gyakran képzelt veszélyektöl s rezzenek össze rögtön a legkisebb zajra s mért lesznek oly ígatott, mintha nagy veszély fenyegetne? Mit jelentenek a tompa, rosszullettöl kísért főfájások, a heves szívdobogások, a lazsa nyughatatlanság, az éjjeli izadás, a nyugtalan álmoctól megzavart alvás, mely felüdítö nyugalom helyett a leginközbb álomlátások borzalmaival gyötör? A felet mindezekre: ezek az emésztetlenség — dispepsia — kértünetéi, mely betegségek csaknem minden emberi kórnak kezdete és előstája. Az emésztetlenség a gyomornedvek erőtlenségéböl és képtelenségéböl áll, midőn azok nem képesek a táplálékat a test fenntartá-ára alkalmas alakban feldolgozni. Legyakrabban szabálytalan ét rend vagy ezlérszerűen táplálkozás és szabadban való kelés mozgás hiánya folytán áll elő. Azonban előidézetik lelki fájdalmak, — rögtön nagy szerencsétlenségek, és lelki rázködtatások által is, tulságos szellemi vagy testi megterletések, házi vagy üzleti gondok, pénzsüzöszt stb. által nagyban elősegittetik kifejöldésében és sokszor elő is idéztetik. Ha a gyomor mindig rendezben tartatnak, egy a halál fiatal és öregekre néve egyaránt megszölnie ijeszötó rém leunii, elldudn a jó barát-nak tekiutának, kit egy boldogul s kellemes-n eltröstt hosszn élet alkonyán látogatásával tisztel meg. Az első ellenség, mely egészségünket s boldogságunkat aláássza, mindig az emésztetlenség. Nincs tehát egyáltalán könnyebbülés, nincs szer, ninc-gyógymód e betegség ellen? Mindig ez a dispepsiában szenvedő szerencsétlenség kérdése. A mit használni kell, az egy oly gyógyszer mely által a gyomor, belek, máj és vesék ismét rendezben hozatnak és az emésztési szervek működésükben gyorsan és hatásosan támogatataak, és mely egyidejűleg az ideg és izomrendszernek eredeti erejét visszaadja. Szerencsére létezik egy ily gyógyszer. Az orvosi találmányok történetében, mint az tizenkét évi alapos vizsgálat által beigazsoltatott, még nem találatott gyorsabban ható, biztosabb s oly bámulatos sikerek által kísért szer az emésztetlenség ellen, mint a **SHAKER-EXTRACT.** Tíz évvel ezölett még Angliában is ismeretlen volt s ma már egész Európában egyedül gyógyszer gyantát használtak az emésztetlenség gyógyítására. Azonkivül nagy mérvben el van terjedve Ázsia, Afrika és Amerika országában és

számos nyilvános bizonyítvány, valamint magán egyének, hivatalnokok, katonák, bankárok, kereskedők, hajókaptanok, kézművesek, gazdák, ezek nejei és lányai és hangulag bizonyítják ezen szer bámulatos hatását. Egy füzeg ára 1 frt 25 kr. Egy doboz Seigel többes 50 fr. Magyarországi főraktár Török József gyógyszerártárban Budapest, király utca 12 szám. s általában kapható Magyarországon minden gyógyszerártárban. Szentesen: Várady Lajos és Podhradzsky Ferencz gyógyszerész uraknál.

Üzleti értesítés.

Szentes, 1887. okt. 7.

Piacunkon az elmúlt héten különösen buza ből volt élénkebb üzlet, aminek részben az az ok, hogy az árak 10 20 krral emelkedtek. — Árpa, zab megártották előbbi áraikat. Új kukorica nagy mennyiségben kínáltatott.

A következő árakat jegyeztük:

Buza mmként 6 frt, 6 frt 10—25 kr.

Árpa köble 4 frt.

Zab köble 3 frt 60—80 kr.

Kukorica ből leginkább csöves kínáltatik, mmja 2 frt 30 40 kr., vékaszára 40—50 kr.

Szalonna mmja 58 frt.

Heremag mmja 37—40 frt.

Köbányai sertésvásár.

KÖBÁNYA, 1887. okt. 6.

Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg, nehez 42—43 frt, fiatal nehez 43½—44 forint, fiatal, közép 44½—45 forint, könnyű 45—45½ forint. — Szedett nehez 42—43 forint, közép 43—43½ forint, könnyű 44—45 frt. Szerbiai nehez 42—43 forint, közép 42—42½ forint, könnyű 41—42 forint. — Hizó 1 éves élőszuliban — — forint, — hizó két éves élőszuliban 4% —. — Az árak hizlatt sertéséknél páronként 45 kilós és 4% levonással kilogrammonként értendők. Makkos sertés, élőszuliban 4%-os levonással. —frt.

Budapesti piaci árak.

Budapest, okt. 6.

Buza (ny) tiszavidéki	6 frt. 85 kr.	7 frt 10 kr.
" " pestvidéki	6 " 80 "	7 " 05 "
Rozs	5 " 30 "	5 " 55 "
Árpa	5 " 15 "	5 " 40 "
Zab	5 " 15 "	5 " 35 "
Kukorica	5 " 95 "	6 " — "
Köles	— " — "	— " — "
Disznózsir	57 " 50 "	58 " — "
Szalonna	51 " — "	52 " — "

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Vasuti menetrend.

(Pusztá-tenyő—ksztrmárton—szentesi h. é. v.)

SZENTES—SZOLNOK.

	3813. sz. v. v.	3811. sz. v. v.
Szentes (vend.)	5 ó. 36 p. éjjel,	11 ó. 02 p. d. e.
Töke	6 ó. 13 p. éjjel,	11 ó. 39 p. d. e.
K.-Szt.-Márton	6 ó. 58 p. d. e.	12 ó. 24 p. d. u.
Homok	7 ó. 37 p. d. e.	1 ó. 05 p. d. u.
T.-Földvár	8 ó. 05 p. d. e.	1 ó. 31 p. d. u.
Martfű	8 ó. 23 p. d. e.	1 ó. 50 p. d. u.
Kegyel	9 ó. 04 p. d. e.	2 ó. 33 p. d. u.
Pusztá-Tenyő	9 ó. 31 p. d. e.	2 ó. 56 p. d. u.
Szajol	10 ó. 01 p. d. e.	3 ó. 18 p. d. u.
Szolnok (vend)	10 ó. 30 p. d. e.	3 ó. 47 p. d. u.
Bpestre érk.	2 ó. 15 p. d. u.	7 ó. 45 p. d. u.

SZOLNOK—SZENTES.

	3814. sz. v. v.	3812. sz. v. v.
Bpestről ind.		7 ó. 40 p. d. e.
Szolnok (vend)	3 ó. 47 p. éjjel,	11 ó. 11 p. d. e.
Szajol	4 ó. 22 p. éjjel,	11 ó. 42 p. d. e.
Pusztá-Tenyő	4 ó. 46 p. éjjel,	12 ó. 01 p. d. u.
Kegyel	5 ó. 14 p. éjjel,	12 ó. 32 p. d. u.
Martfű	5 ó. 44 p. éjjel,	1 ó. 02 p. d. u.
T.-Földvár	6 ó. 06 p. d. e.	1 ó. 35 p. d. u.
Homok	6 ó. 19 p. d. e.	1 ó. 50 p. d. e.
K.-Szt.-Márton	7 ó. 12 p. d. e.	2 ó. 43 p. d. u.
Töke	7 ó. 42 p. d. e.	3 ó. 13 p. d. u.
Szentes (vend.)	8 ó. 16 p. d. e.	3 ó. 47 p. d. u.

Házeladás.

Purjesz Dávid tulajdonát képező III. t. 246. számú, Ehrlich Márton-féle ház kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó; értekezhetni a tulajdonossal.

Gőzhajózási menetrend

a felső Tiszán, Szeged és Szolnok között.

Vegyes szolgáltatásban.

Érvényes 1887. okt. hó 10-ától.

Fölfelé:**Szegedről Szentésre:** vasárnap és szerdán reggel 5 óra előtt nem.**Szentésről Szolnokra:** vasárnap és szerdán d. e. 10 óra előtt nem.**Lefelé:****Szolnokról Szentésre:** kedden és pénteken reggel 5 óra előtt nem.**Szentésről Szegedre:** kedden és pénteken d. e. 10 óra előtt nem.Szines selyem faille française, su-
rah, satin, merveilieux, atlasz, da-
mast, rips és tafotta m²terje 1 frt
35 krtól 7 frt 45 krig.Ruhákban vagy végében vámmentesen házhoz szállít **HEN-**
NEBERG G. (es. kir. udv. szállító) **ZÜRICH selyemgyári**
raktára. Minta postafordultával. Levelekre 10 kros bélyeg kell.**Magyarország leghíresebb s legszén-**
savdúsabb ásvány vize, a**SZOLYVAI**mely savanyúvíz, borral vegyítve, a leg-
kellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor-
és idegbajokban gyors és kitűnő
segélyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál,
hugycsőhólyag hurutoknál és járványos
betegségek alkalmával kitűnő gyógy-
szert képez. - mindenkor megrendelhető**MARSALKÓ KÁROLY**munkácsi uradalmi ásványvizbérlnél
Nyíregyháza; s kapható jelesb gyógy-
szertárakban, fűszerkereskedésekben és
vendéglőkben is.**VÖRÖS DISZNÓPOR.**Ezen, gondosan készített és kipróbált por igen jó és hathatós szernek
bizonyult a sertések között nagy pisztítást okozó **orbánc** (Rothlauf) **léptály**
og (Milbrand), **tüdőlob** (Lungenentzündung), **rosz emésztés**, **has-**
menés (Ruhr, Durchfall), **nátha** és **hurut** ellen.Ezen bajok esetében a beteg állat korához alkalmazkodva, naponként
két-szer, vagy háromszor egy-egy tetőzeten vett kávé, vagy evőkanálnyi kever-
tessék a sűrű moslékba, vagy külön, liszttel és mézzel keverve adassék be.Hetenként egy-kétszer rendszeren adatván, megakadályozza a sörte hullá-
tást, és mivel az emésztést igen hatásosan elősegíti, sok súlyos kárt okozó baj-
nak veszi elejét.Kapható Szentesen: **VÁRADY LAJOS** gyógyszer-tárában.**KEHE-POR,**

lovak, szarvasmarhák, juhok számára.

Ezen, kiváló gonddal megválasztott szerekből készített **KEHE-POR**
olvaszó és vértisztító hatásánál fogva előmozdítja a lovak, szarvasmarhák és juhok
étvágyát és emésztését, eltávolít minden nyálkásodást és tisztátalanságot, előse-
gíti az ürüléklet és vizeletbocsátást, kihajtja a megszorult szeleket és a vért tisztí-
tván és hűsítvén, az állatok kedvét és munkaképességét emeli.Használata által az állatok ragályos betegségek idejében erősítve talál-
tatnak és a bajok ellen óvatnak; különösen náthától, tüdő- és gégebajoktól, fel-
puffadástól mentek maradnak; vagy ezen bajoktól ezen **kehe-por** nak hasz-
nálata által könnyebben kigyógyulnak.Ezen **kehe-por** tehát, mint háziszser, a gazdáknak igen hasznos szol-
gálatot fog tenni és lelkiismeretesen ajánlható.**Használati utasítás.**Egészséges állatoknak étvágygerjesztőül egy kanálnyi egyszer napjában.
Beteg állatoknak minden etetésnél egy-két kanálnyi adandó.Erős székrekedésnél, felpuffadásnál, ugyszinte gilisztahajtásra két-három
kanálnyi adandó egyszerre, melegített borba keverten és szükség esetében ezen
adag félóra múlva ismétlendő.Kapható Szentesen: **VÁRADY LAJOS** gyógyszer-tárában.**SIMA FERENC KÖNYVNYOMDÁJA**
SZENTESÉN.

Elvállal minden a

könyvnyomdászat körébe vágó munkákat,

ugymint:

diszes **számlák**, **jegyzékek** és **tudósító levelek**, **eljegyzési** és **esketési kártyák**, izléses **meghívók** és
táncrendek (szines nyomás vagy aranyozással), **étlapok**, **városi** és **községi hivatalos nyomtatványok**,**ÁRJEGYZÉKEK**, **CIM-**, **ASZTALI** ÉS **NÉVJEGYEK**, **GYÁSZLAPOK**,
táblás kimutatások, **időszaki** és **folyóiratok**, **hírlapok**, **művek**, diszes kivitelű **szalagaranyozások**,**IPAR** ÉS **KERESKEDELMI KÖRLEVELEK**,**ügyvédi** és **irodai nyomtatványok**, **levélpapírok** s **borítékok cégnyomással**, **falragaszok** stb. stb
minden szín- és nagyságbani gyors, pontos izléses és jutányos ároni elkészítésére.

Ugyanitt a

„SZENTESI LAP”cimű vegyes tartalmu hetiközlönyre, mely immár a **tizenhetedik évi folyamába lépett**, — **elfizetések**
elfogadtatnak, **hirdetések felvétetnek**.

SCHLESINGER FERENCZ

a SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részv. társ. KERÜLETI KÉPVISELŐJE, mezőgazdasági gép- és eszközraktára és ügynöksége SZENTESEN,

főutca, Horváth-féle ház.

Ajánlja a n. é. gazdaközönségnek dusan felszerelt **mezőgazdasági gép- és eszközraktárát**, hol is minden e szakmába vágó **gépek és eszközök**, egymint:

a hatvani ekeversenyen első helyen kitüntetett

Schlick-féle szab. „Triumph“ sorvetőgépek, Schlick-féle szab. 25. sz. egyes. — Schlick-féle szab. mélyítő, — Schlick-féle szab. VI. sz. kettős és Schlick-féle szab. I. hármas ekék, eredeti Vidats egyes. kapáló és töltőgető ekék, kitűnő rosták, magválasztók, kukorica-morzsolók, csöves tengeri darálók (litte grant kisóriás) répavágók és zúzó, szecskavágók, boronák stb. eredeti gyári áron kaphatók.

Midőn még egyszer a n. é. gazdaközönség becses figyelmét gazdasági gépraktáromra kikérem, értesitem, hogy mindennemű gazdasági gépek nemcsak megtekinthetők, de azokat próbára ki is adom.

Legkedvezőbb fizetési feltételeket adom.

Kiváló tisztelettel:

SCHLESINGER FERENCZ.

5—6

Kölsön ZSÁKOK a legutányosab heti kölsöndij mellett nálam kapható.

Legelterjedtebb s legolcsóbb magyar napilap, külsejében a legszebb, tartalma szerint a legélénkebb.

Előfizetési árak:

Egész évre....	14	frt — kr.
Félévre.....	7	— —
Negyedévre...	3	50
Egy óra.....	1	20
Egyes szám Budapesten	4	kr.
Vidéken	5	kr.

Kiadóhivatal:

Budapest, nádor-utca 7. sz., földszint, hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

PESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetés legolszerűbben postautalványon eszközölhető

Mutatványszámokat

levelező-lapon nyilvánított kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Előfizetések a hó bármely napjától kezdhetők.

A magyar olvasó közönséghez!

A „Pesti Hirlap“ immár a kilencedik évfolyamát éli. Fényes írói kör csoportosul körülötte s a legújabb rendű retációs gép nyomja, mely a lapot óránként 15 ezer példányban teljes 16 oldalon és már fölívágvá állítja elő, mi nagy kényelmére van az olvasónak és egész Európában eddig egyedül a „Pesti Hirlap“ dicsekedhetik ez újítással.

S méltán büszke lehet a Pesti Hirlap arra, hogy ma a legkedveltebb s legelterjedtebb lap, de még inkább arra, mint lett azzá? Nem hízelt soha a közönség hullámzó szeszélyének, hanem becsületesen és lankadatlanul, gyakran az áramlat ellen is lobogtatta a zászlót, melyet kitűzött. Pedig erre a zászlóra rossz idő járt, mert a liberalizmus a mi zászlónk. Magyarországon újabb állami életének a liberalizmus a gyökere. Magyarországon csak egy hazafias program lehet hát: e gyökereket kimélni. Ez volt, ez lesz a mi irányunk, melyet csak azzal töltöttünk meg, hogy függetlenek vagyunk s leszünk a pártoktól.

A „Pesti Hirlap“ nem hajlik sem ide, sem oda, nem ösmer pártokat és gyűlölködést; az igazságot keresi mindenben s mert csak az igazságot nézi, melyik oldal van, meg nem nézi.

Politikai programunk tehát: erélyvel és igazsággal szolgálni a nemzeti politika, szabadelvű haladás és magyar demokracia érdekeit, kormánytól és pártoktól egyaránt függetlenül.

Vezérekkeinket különböző pártállású jeles publicisták s politikai tekintélyek írják: Pulszky Ferenc, Horváth Gyula, gr. Bánffy Béla, Eötvös Károly, Beksics Gusztáv, Tórs Kálmán, Pesty Frigyes, Borostyáni Nándor, Kenedi Géza (felelős szerkesztő) stb.

A t. Házból cím alatt országos hírvé vált karcolatokban az újabb írói nemzedék legkitűnőbb s legnépszerűbb tagja Mikszáth Kálmán humorizálja az országgyűlési pártok és notabilitások ferdeségeit, párttekinet nélkül.

Tárcarovatunk a legváltozatosabb, legélénkebb s oly gazdag, hogy nem ritkán három-négy tárcát is közlünk egyszerre; legjobb nevű s a közönség előtt legkedveltebb íróink gazdagítják a „Pesti Hirlap“ e rovatát, kiknek sorából legyen elég kiemelünk a következőket: dr. Ágai Adolf (Porzó, Csicseri Bors), Bartók Lajos, Beniczkyne Bajza Lenke, Borostyáni Nándor, dr. Kenedi Géza (Quintus), Kürthy Emil, Mikszáth Kálmán (Scarron), Murali Károly, dr. Schwaroz Gyula, Sebők Zsigmond, Szemere Attila, Szécsi Ferenc, Tábori Róbert (Columbus) stb.

A többi rovatokra is a legnagyobb gondot fordítják rovatvezető munkatársaink: Antalik Károly, Barabás Albert, Luby Sándor, Somogyi Ede, Schmittely József (segédszerkesztő), stb., — csupa kipróbált journalistikai munkaerő, — úgy, hogy jól értesítsék, élénkség, a tartalom gazdagsága és választékossága tekintetében a „Pesti Hirlap“-pal alig vetélkedhetik még egy lap.

Távíratok rovatunk mindig a leggazdagabb s kiállja a versenyt bármely európai nagy lappal. Ugy a vidékről, mint a külföldről saját tudósítóink látnak el eredeti távírattal s mikor az események úgy kívánják, belmunkatársaink sorából külön tudósítót is küldünk az események színhelyére, mint legutóbb Bulgáriába.

Heti melléklapjaink — mint Kertészeti Ujság, Házli Tanácsadó, Gazdasági Ujság, stb. — kivívták a nagy közönség hálás elismerését közhasznosságukkal.

Nagy gondot fordítunk még mulattató karcolatok, apróságok, a közönség köréből való panaszok közlésére, valamint a mindenki által szív sen olvasott szerkesztői üzenetekre.

Regényünk mindig jól van megválasztva az érdekesítő újabb termékek közül.

S bár legdiszesebb kiállításban naponta (a hétfői féllapot kivéve) két teljes ívet — 16 oldal — adunk olvasóink kezébe, külön kedvezményül hetenként egy zenemellékletet is csatolunk, előfizetőink számára teljesen ingyen, úgy hogy a zenekedvelő előfizető évenként 60—70 jó darabot tartalmazó zene albumot gyűjthet össze. Oly kedvezmény ez, minőt ma egyetlen európai lap sem nyújt előfizetőinek

Mindenzen kedvezmények dacára a „Pesti Hirlap“ a legolcsóbb napilapnak méltán mondható, amennyiben csekély összeggel (havonként 20 kr.) drágább az ugynevezett kis néplapoknál, melyeknél pedig ötszörte többet tartalmaz.

Legyen szabad ezek után remélnünk, hogy a „Pesti Hirlap“-ot a művelt magyar közönség eszentul is pártolni s lehetőleg terjeszteni is fogja.

A „Pesti Hirlap“ előfizetési ára:

Egész évre.....	14	frt — kr.
Fél évre.....	7	frt — kr.
Negyed évre.....	3	frt 50 kr.
Egy óra.....	1	frt 20 kr.

Előfizetések a hó bármely napjától kezdhetők. Lapunk címének megírásakor sziveskedjenek a t. előfizetők arra ügyelni, hogy csak „PESTI“ Hirlapot irjanak.

A „Pesti Hirlap“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal v., nádor-utca 7. szám. BUDAPEST.